

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Ksiazdz Stanislaw Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanislaw Beben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Kurytyba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa Postal 155 Parana, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: 1 raz 2\$, 2 razy 3\$, 3 razy 4\$, 4 razy 5\$ i t. d. Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów.

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego i Księgarni Rydygiera.

Rozrywanie więzów Polski—według obrazu Grotgera z 1863 roku
Ilustracja tytułowa dzieła:

Polonia na Literatura Brasileira Polska w Pismnictwie Brazylijskiem

wielkie dzieło propagandy czyli krzewienia znajomości Polski w Brazylii, wyszło staraniem redakcji „Ludu” a nakładem księgarni „Gazeta do Povo” w Kurytybie. Dzieło to liczy 230 stron i zdobi je przeszło 40 pięknych ilustracji.

Kodacy! Kupujcie to dzieło dla siebie, a zwłaszcza dla dzieci waszych, by — jako tu urodzone i wychowane, pod wpływem różnych okoliczności i konieczności — podle nie myślały o Polsce kraju waszych ojców. Piękny ten zbiór wyjątków, z dzieł najwybitniejszych 38 pisarzy brazylijskich, dokonany przez pana Józefa Stańczewskiego, przejmie serca wasze szlachetną dumą prawdziwych Polaków. W salonie na stole u każdego Polaka znajdować się powinno to piękne dzieło. Dalej, kupujcie to dzieło dla przyjaciół waszych wśród brazylijan jako podarunek i pamiątkę na różne ich uroczystości rodzinne, a w ten sposób ojezyczną wasza i siebie podmieście w ich mniemaniu. Znaleźli się tacy, co nie szczędzili mrowiej i mozolnej pracy, ani pieniędzy i starań nad wydaniem tego dzieła i nie pragną ani też nie dostają za to żadnego wynagrodzenia — to w rozpowszechniając przynajmniej to dzieło na chwałę tej, co nie zginęła i zmartykowała.

Cena dzieła wynosi 8 milrejsów.

Skład główny: Livraria „Gazeta do Povo”
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 53 (lub też za pośrednictwem „LUDU”).

Nadto nabyć można to dzieło:

- Em São Paulo:** Antonio F. de Moraes — Livraria Zenith — Rua S. Bento 40-B.
- C. Teixeira — Livraria Teixeira — Rua São João 8.
- Comp. Editora Nacional — Rua dos Gusmões 31.
- No Rio de Janeiro:** Freitas Bastos, Spioer & Cia — Livraria Leite Ribeiro — Rua 13 de Maio 47.
- Jacinto Ribeiro dos Santos — Rua São José 82.
- Em Porto Alegre:** Barcellos, Bertase & Cia — Livraria do Globo — Rua dos Andrades 272.
- C. Teixeira — Livraria Teixeira — Rua São João 8.
- Comp. Editora Nacional — Rua dos Gusmões 31.
- Em Curitiba:** Livraria Universal — **Em Juiz de Fora:** Comp. Dias Cardoso — Rua Halfeld 342; **Em Ponta Grossa:** Artur Rocha Machado — Charutaria Aymoré — Rua 15 de Novembro; **Em Rio Negro:** Affonso Gama Junior — Rua 15 de Março 4; **Em Porto União:** F. Pacheco Cleto — Livraria Cleto; **Em Joinville:** Otto Koch; **Em Iraty:** J. Pérez & Cia — Livraria Rizefshah; **Em Marechal Mallet:** Romão Paul; **Em Ouro Verde:** Pedro Reckman; **Em São Bento:** Bruno Behr — Expedição Helios

Wiadomości.

Z POLSKI.

ZŁY ARGUMENT.

Posel Hausner z Polskiej Partji Socjalistycznej wywodzi w „Dzienniku Ludowym”, że socjalizm polski reprezentuje mądrość, a na dowód tego swoje twierdzenia przytacza, że jego twierdzenia przytacza, że przez Polską Partję Socjalistyczną przesunął się bardzo wybitni politycy. Między innymi:

„Pierwszy — pisze — na-

czelnik państwa i wódz zwycięskiej armii w jego obronie, premier obecnego rządu, Józef Piłsudski, to jeden z wodzów PPS. Najbliższy mu współpracownik w organizacji socjalistycznej, Stanisław Wojciechowski, b. prezydent Rzeczypospolitej, a p. Gabriel Narutowicz, bliski ideologii socjalistycznej był pierwszym prezydentem Rzeczypospolitej. Obecny prezydent Ignacy Mościcki, jeden z założycieli PPS. — oto nazwiska ludzi, wyszłych z o-

zu naszego. Byłoby to trafne, gdyby nie jeden wcalej sprawie uankament. Oto wszyscy wymieni ni wyżej przez posła Hausnera politycy dostojnie «wyszli» z PPS opuścili ją A skoro wyszli, to chyba nie dla zamianfeatowania że mają do socjalizmu przekonanie, ale — wręcz przeciwnie.

Tak więc argument posła Hausnera zwraca się przeciw tezie, która stawia.

CHEYBIONA PROPAGANDA NIEMIECKA WYSZŁA NA KORZYŚĆ POLSCE.

Gdańsk, 30 go marca. — W ostatnim czasie propaganda niemiecka spotęgowała swoją akcję przeciw Gdyni, przedstawiając port w Gdyni w szeregu artykułów, które się pojawiały w prasie gdańskiej, berlińskiej i wiedeńskiej, jako poważną konkurencją dla Gdańska, i stwierdzając, że Polska przez rozbudowę portu w Gdyni i przez popieranie wszelkimi siłami tego portu, narusza postanowienie konwencji polsko-gdańskiej (?).

W ten sposób propaganda niemiecka oddaje mimowoli poważne usługi portowi w Gdyni, ponieważ zagraniczne kółka fachowe, za pośrednictwem tych artykułów, pisanych w językach tym kołom znanych, dowiadują się o rozwoju pierwszego polskiego portu i w związku z tem objawiają dla tego portu coraz większe zainteresowanie.

DALSZY SPADEK BEZROBOCIA

Według danych państwowych urzędów pośrednictwa pracy, tygodniowo sprawozdanie z rynku pracy za okres od 31 go marca do 7 go kwietnia włącznie wykazuje 164 874 bezrobotnych, w tej liczbie 36 610 kobiet. W stosunku do poprzedniego tygodnia, liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się o 2 802.

ILOŚĆ BYDŁA DOMOWEGO W POLSCE

Na terenie całej Polski jest wedle ostatniego spisu 4 128 221 koni, w tem 51 869 koni wojskowych. Dalej 8 570 670 krów, 6 391 203 sztuk nierogacizny i 1 917 392 owie.

100 000 POLSKICH ROBOTNIKÓW SEZONOWYCH W NIEMCZACH

Z ogłoszonej statystyki wynika, iż w roku 1927 zatrudnionych było w Prusach 197 000 robotników zagranicznych. Wraz wojną suma zatrudnionych robotników zagranicznych w Prusach sięgnęła 900 tysięcy. Cyfra za rok 1927 stanowiła zaledwie 38 proc. cyfry z roku 1922 gdy zatrudnionych było przeszło pół miliona robotników zagranicznych. Obecnie z ogólnej liczby robotników przeszło 50 proc. czyli 100 000 dostarcza Polska.

SOWIETY ARESZTOWAŁY ZNOWU 7 KSIĘŻY.

Donoszą z Moskwy, iż przed kilku dniami władze sowieckie G. P. U. dokonały aresztowania kilkunastu Polaków a w tej liczbie 7 miu księży, pod zarzutem utrzymywania kontaktu z wywiadem polskim. W rzeczywistości ten krok G. P. U. obliczony jest na utworzenie kontyngentu aresztowanych Polaków, celem ewentualnej wymiany ich za skazanych hromadówców.

ILE PUŚCILIŚMY Z DYMEM

Według obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego dochody monopolu tytoniowego wynosiły w czasie od kwietnia 1927 do lutego 1928 roku 468 milionów złotych czyli takie sumy puścili społeczeństwo polskie z dymem.

Monopol zaś spirytusowy przyniósł w tym czasie 472 milionów złotych. Razem więc przepiliśmy i puścili z dymem 940 milionów złotych w ciągu 11 miesięcy.

Niech żyje oszczędność!

Z Brazylii.

Kurytyba.

PO RAZ TRZECI przypominamy, by koloniści nasi postępowali bardzo ostrożnie z świeżo przysyłanymi z Polski, gdy ci starają się o rękę ich córek. Dla wszelkiej pewności należy dla zbadania stanu nowych przybyszów napisać albo do urzędu parafialnego ich pochodzenia względnie stałego zamieszkania, albo do urzędu cywilnego do gminy lub policji miejskiej. Wszelkie powoływanie się na paszport, że niema w nim zaznaczonej żony lub rodziny, jest niewystarczające. Lepiej dla upewnienia zaczekać 2 lub 3 miesiące, niż pewne wiadomości z Polski, niż unieszczęśliwić dziecko na całej jego życie. — Wśród nowoprzybyłych z Polski jest niestety sporo lekomyślnych jak i tchórzliwych, rozpowiadających, że Polskę oczekają w najbliższym czasie ciężkie wojny i przejścia gosnodarce; takim osobnikom należy się dobrze przypatrzeć przez kilka miesięcy wspólnej pracy i staropolskiej gościnności po kolonjach.

ZAPASAMI BOKSERSKIE.

MI Witolda Zubńskiego z Fryderykiem Hauberm dnia 23 go maja w tutejszym Theatre Hauer — zaczynają się coraz więcej interesować tutejsze gazety i publiczność. Są to dwaj najlepsi zapasnicy, którzy obecnie trafiają się codziennie zawzięcie do przyszłej rozprawy. Wogóle w „Junaku” naszym prócz Witolda Zubńskiego zaczynają się już i inni członkowie wybijać na pierwszy plan w zapasnictwie między innymi i sam prezes p. Władysław Troczyński.

DR. CAIO MACHADO znany, obrotny, pierwszy redaktor

„O Dia” znajduje się obecnie w Brukseli w Belgii, gdzie agituje za używaniem naszej «herwy» z polecenia rządu brazylijskiego. Potem pojedzie do Niemiec Czech, Polski i t. d. Redaktor Caio Machado jest wymowny i nie brak mu nigdy argumentów; jak mu tam jednak pójdzie z zachowaniem herwy w Niemczech lub w Polsce, a usuwaniem z użytku piwa, to niewiadomo. Będzie to praca trudna i mozolna. Z niecierpliwością oczekujemy pierwszej korespondencji o tej propagandzie herwowej, znając skądinąd niepospolitą dowcip byłego redaktora „O Dia”.

DEPUTOWANY PARAŃSKI PLINIO MARQUES został wybrany wiceprezydentem izby deputowanych w Rio de Janeiro.

VERIANO PASSOS oficer tutejszego korpusu straży pożarnej odebrał sobie życie dnia 8 go maja wystrzałem z rewolweru. Lat 15 służył przy straży i nigdy nawet najlżejszej nagany nie otrzymał. W pozostawionym liście do żony podaje za powód samobójstwa niemożność wypłacenia swojego długu.

STRASZNY HURAGAN

z blyskawicami i wielką ulewą przeszedł nad Kurytybą w nocy z 9 na 10 go maja; wyrządził wiele szkód, pozrywał druty elektryczne, wiele dachówek z dachów, poobalał płoty, powyrwał drzewa gdziegdzie i wybił mnóstwo szyb po domach.

KÓEKO ROLNICOZE

— Sociedade União Agricola w Iva-hu, założone w r. 1914 stym zostało przez rząd zatwierdzone i wpisane do «Federação Rural Paranaense» i ma przyzobacną od rządu pomoc przy uprawie pszenicy.

ZNOWU NOWY ŁAZIK

zjawit się w Kurytybie. Jest nim węgier Zoltan Carpathy, który od roku 1922 obchodził pieszko świat. Przeszedł już Europę, Azję mniejszą, Amerykę północną, środkową i południową aż do Kurytyby. Bada ustroje różnych państw, handel, przemysł i życie społeczne. Do osobnej książki zbiera podpisy i pieczęcie różnych władz krajowych.

Rio de Janeiro.

Poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Rio de Janeiro o podaje do wiadomości, że z dniem 1 go kwietnia 1928 roku Attache Poselstwa p. Konrad Rogożyński opuścił zajmowane stanowisko i udał się w porozumieniu z Polskimi Towarzystwem Kolonizacyjnym do północnych stanów Brazylii w serwach dotyczących kolonizacji.

BRZYŁWA mimo prób tak ze strony Lig jak i ze strony Anglii zwłaszcza, nie wróci już

do Ligi Narodów w Genewie. Wymówiła się w grzesznej formie leoz stanowczo. Prawdopodobnie będzie musiało ustąpić Brazylja i z Trybunału międzynarodowego w Hadze, gdyż instytucja ta działa w ścisłym porozumieniu i zależności od Ligi Narodów. Jak wiadomo, były prezydent Epitacio Pessoa zastępuje Brazylję w Hadze. Wogóle z tego widać, że Brazylja chce się usunąć od zajmowania się sprawami europejskimi, jakim przeważnie poświęca się Liga Narodów. Ze względu emigracyjnych, to wielka szkoda

Matto Grosso.

GARIMPEIROS czyli poszukiwacze diamentów i drogich kamieni, napływają obecnie całymi tysiącami do Matto Grosso, odkąd rewolucja ustała, a prezydent Mario Correa zaprowadził jakiś taki porządek. Przed 2 lata naliczono aż 12 tysięcy tych awanturniczych poszukiwaczy, rozproszyli się oni z powodu rewolucji lecz obecnie nagromadziło się ich znów około 5 tysięcy. Teraz garimpeiros kierują się w inne strony ku Cassununga i Lageado. Ostatnie jest już pokazna osada, ma telegraf światła elektryczne i wiele sklepów. Naokoło rozwinięta się już i kolonizacja. Kabaret pod osobliwą nazwą «Fecha Nunca», jest miejscem schadzek tych elementów wśród których nie brak awanturników, zbrodniarzy i lotrów. Pieniądze płyną obficie, hulajka i rozpusta w całej pełni. Z Lageado wyjeżdżają karawany na poszukiwanie diamentów, nie jak dawniej nad Rio das Garças albo Rio das Pombas, ale nad Araguaya, gdzie w r. 1927-mym znaleziono drogich kamieni za 1500 kontów, z czego 800 tysięcy przypada na 3 szczęśliwych garimpeiros. W Araguaya trzeba szukać diamentów aż w 30 metrów głębokim nurcie rzeki, która płynie ku północy; w porze deszczowej praca wszelka niemożliwa bo rzeka płynie gwałtownie i porywa wszystko nawet i dzwony nurkowe. Dopiero po porze deszczowej następuje praca. Obecnie napłynęło już około 5000 garimpeiros z Lageado do Baixo Araguaya, czekają oni uspokojenia się rzeki; podzielili się na turmy oddziały — bractwa, każde ma jednego norka i jeden dzwon — kafer, zakupiony w São Paulo lub Rio de Janeiro. Życie wielu poszukiwaczy wisi na włosku, wielu ginie wśród poszukiwań w rzecze, inni przy pijatce i bitce. Sławni awanturnik Morbeck, który przeganił dziką jazdę Prestesa przez Matto Grosso do Boliwii w roku 1925 i 26-stym, znajduje się również wśród tych pozeranych gorączką diamentów poszukiwaczy. Garimpeiros prosili Morbecka, by ustanowił takąsamą policję dla ludu i porządku w Araguaya, jak niedługo nad Rio das Garças. Odgrywa się bowiem wśród tego zbiegowiska poszukiwaczy mnóstwo tragedji i zbrodni, z których krótko zatawia się Morbeck. Ilu w tej wędrownie za diamentami się uszczęśliwi, a ilu zglinie, to dopiero przyszłość pokaże. Na razie oczy wszystkich dzieci szczęścia zwrócone są na rzekę Araguaya.

Rio Grande do Sul.

STAN RIO GRANDE DO SUL, z rzędu co do znaczenia politycznego w Brazylji liczył z końcem 1927 roku 2.612.500 mieszkańców, którzy zamieszkuja 265 tysięcy kilometrów kwadratu wchyl ziem, tak że na 1 kilometr kwadratowy wypada 9,85 mieszkańca. Między 79 gminami spotykamy wielkie różnice w gęstości zaludnienia. Municipium Porto Alegre przy swoich 740 kilometrów kwadratowych liczy 260 tysięcy mieszkańców, co daje na 1 kilometr kwadratu 351,35 mieszkańca. Municipium Santo Angelo ma 13 tysięcy kilometrów kwadratu

wych, a ludności tylko 62 tysiące, co daje na kilometr kwadratu 0,47 osoby. Najślabrze zaludnienie ma municipality Bom Jesus, bo tylko 278 osoby na 1 kilometr kwadratowy.

Ze swiata.

Włochy.

Mussolini, dyktator Włoch, powstrzymuje wszelkimi środkami emigrację z kraju: poprawia rolnictwo, uprawia nieuczynki w kraju, wzmacnia handel i przemysł. Rezultat tej zapobiegliwości wnet się pokazał, liczba emigrantów spada stale. I tak w roku 1924 wyemigrowało 289.332 ludzi, w 1925 — 178.208, w 1926 — 141.314 i 91.958 w roku 1927 mym.

Ludność Włoch liczy obecnie 41,799,000 gdy w roku 1921 liczyła 38 755 221

Anglja.

O angielskim następcy tronu, bardzo lubianym przez naród, opowiadają wiele anegdot z jego życia. Między innymi, chce on być pierwszorzędnym jeźdźcem na koniu, lecz to mu się nie udaje, bo już spadł 28 razy, przy czem kilka razy potłukł się dotkliwie.

Austrja.

Znany krwiożerczy żyd węgierski Bela Kuhn który w 1919 roku zaprowadził bolszewizm na Węgrzech w Budapestesie i bardzo wielu ludzi pomordował, zjawil się pod koniec kwietnia we Wiedniu, gdzie go rząd austriacki uwięził. Rząd węgierski domaga się jego wydania, aby mu wytoczyć proces za jego niezliczone zbrodnie. Na razie nie wie rząd austriacki czy wydać lotra w ręce rządu węgierskiego czy nie. Zapowiadają że Rosja będzie protestowała przeciw wydaniu, gdyż bolszewicy nadal Kuhnowi obywatelstwo rosyjskie; specjalnie a właściwie komuniści w czasie obchodów 1-go maja we Wiedniu rzywali na całe gardło nieustannie: wypuścić na wolność Belę Kuhna. Ostatecznie zdecydował rząd austriacki, że nie wyda Węgrów Belę Kuhna ze względu politycznych.

BISKUPI AUSTRIACCY A KWESTJA WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ

Arcybiskupi i biskupi austriacki we wspólnym swym liście pasterskim z okazji Wielkiego Postu, poruszyli także kwestję wynagrodzenia za pracę. Jakże może panować radość w życiu rodzinnem — piszą — jak może zjawić się słusna odwaga w spełnianiu zadań małżeńskich, jeżeli zarobki są obniżane, jeżeli robotnik najemny musi żyć w ustawicznej trosce, że straci zajęcie i zostanie bez eńba, jeżeli robotnik nie znajduje czasu, by zająć się rodziną jeżeli nietylko ojeowicie, ale i kobiety muszą szukać zarobku, pozabawiając w ten sposób dzieci nawet macierzyńskiej opieki? Jest to nakaz prawa naturalnego, by ludzie żyjący tylko z pracy swych rąk, w celu ugruntowania swego szczęścia życiowego, tak byli sytuowani pod względem ekonomicznym, jak tego wymaga życie rodzinne.

Rumunja.

Kraj ten stoi w przededniu wojny domowej. Wedle Radio z Berlina z 8-go maja aż 200 tysięcy wieśniaków w pięknym oryndku, poprzedzanych otocmobilami maszeruje na stolicę Bukareszt z miasta Alba Julia, gdzie odbył się olbrzymi zjazd chłopów rumuńskich. Wojsko stoi w pogotowiu, lecz rząd polecił im unikać za wszelką cenę zatargu z tą armją chłopską. Wieśniacy żądają

ustąpienia wszechwładnego ministra Ventila Bratianu; naród podżegają do buntu zwolennicy księcia Karola, którego pozabawili korony zmarły niedawno król Ferdynand z powodu jego awantur miłosnych z tancerką Lupescu. Następcą tronu został młodszy syn Karola, a radą regencyjną kieruje Bratianu razem z królową wdową. Najbliższe dni mogą przynieść zupełny przewrót w Rumunii zwłaszcza, że książę Karol drogą powietrzną chce z Anglii wrócić do Rumunii. Wieśniacy oświadczają się bezwzględnie za Karolem. Zdaje się, że Bratianu odwołał do narodu, kogo chce mieć królem w Rumunii. Agencja rumuńska odwołuje wiele z tych telegramów, ale zdaje się, że książę Karol dokona pokojowego zamachu a mając poparcie chłopów wstąpi na tron rumuński.

ZAJŚCIA W SIĘDMIOGRODZIE CZYLI PRZEŚLADOWANIA KATOLICKICH UNIIÓW.

Z powodu krwawych ekscesów przeciwko uniom siedmiogrodzkim w Maros Vasarehy, Metropolita Balazsfaiva zgłosił w Senacie Rumuńskim interpelację w tej sprawie, podając dokładny opis wydarzeń i podkreślając, że żołnierze ranili wielu księży, a jednego z nich ciężko. Sztandary kościelne i krzyże rzucano na ziemię. Metropolita zapytał co Rząd zamierza przedsięwziąć w tej sprawie.

Należy zaznaczyć, że w pierwszej chwili cenzura bukaresteńska nie zezwoliła pismom na dokładne podanie opisu zajść.

Na interpelację odpowiedział Minister Oświaty p. Lapedalu, wyrażając w imieniu Rządu jak najżywsze ubolewanie. Na życzenie Prezesa Ministrów powołana została specjalna komisja mieszana, w której skład wejdzie także przedstawiciel Kościoła grecko-katolickiego. Komisja zbada wypadki i połącznię winnych do surowej odpowiedzialności.

Chiny.

3 000 MĘCZNIKÓW ZA WIARĘ KATOLICKĄ.

Nowy Jork, 7-go marca. «New York Times» donosi o strasznej rzezi, dokonanej przez komunistów w Chinach. Chińskie oddziały komunistyczne wymordowały całą ludność jednego z miast w prowincji Swatun. W rzezi zginęło 3000 ludzi, zamordowanych za to, iż byli zwolennikami i gorliwymi wyznawcami wiary katolickiej.

St. Zjednoczone

Liczba rozwodów w różnych krajach jest następująca: w Kanadzie przypada 1 rozwód na 161 małżeństw, w Anglii na 96, w Szwecji na 33, w Niemczech na 24, w Francji na 21, w Szwajcarii na 16, w Japonii na 8. W Stanach Zjednoczonych na 7. Dzikie pojęcie małżeńskie, jak psi na łańcu, panuje w bolszewickiej Rosji, gdzie w przeciągu 5 pierwszych miesięcy w roku 1927 zawarto w Leningradzie małżeństw 9681, a rozwodów było 7255

OKRET, KTÓRY SIĘ NIE MOŻE ZMIĘŚCIC MIĘDZY SŁUZY KANAŁU PANAMSKIEGO!

Wielki wojenny amerykański okręt «Lexington», będący równocześnie ruchomym portem lotniczym, przebył kanał panamski w 12 godzinach. Okręt zało się, że kanał panamski jest za wąski dla okrętów tak wysokiego tonażu, gdyż okręt uszkodził cały szereg urządzeń służących po obu bokach kanału.

Chile.

Ludność tej rzezypospolitej

liczy wedle najnowszych obliczeń 4 miliony 100 tysięcy głów.

Meksyk.

KRWAWE RZĄDY CALLESA. Paryż, 13-go kwietnia. — Według doniesień z Meksyku wśród został tam aresztowany kapłan katolicki, O. Detrono, nad którym dokonano nieśwobocznie sądu, skazując go na śmierć Wyrok został wykonany niezwłocznie. Według danych dostarczonych z katolickich od chwili wprowadzenia w życie nowej ustawy religijnej stracono do tej pory 128 duchownych.

JAK CALLES SIĘ TEUMACZY. Jak podaje «Daily Ekspres» z Meksyku, prezydent Calles oświadczył w wywiadzie, iż uważa za rzecz możliwą, że rozstrzelano w Meksyku 50 księży katolickich, wszyscy oni jednak musieli być buntownikami «schwytanymi z bronią w ręku».

71 KATOLIKÓW ARESZTOWANYCH PODCZAS MSZY W MEKSYKU.

Policja meksykańska aresztowała 68 katolików, uczestniczących w Mszy św. i trzech kapłanów odprawiających mszy w świątyni na przedmieściu Coyacac. Wśród aresztowanych znajdowało się wielu funkcjonarjuszy ministerstwa oświaty i ministerstwa rolnictwa.

Telegramy z Polski.

Warszawa, 5-go maja. Z powodu usiłowanego zabójstwa, jakiego ofiarą padł reprezentant handlowy sowietów Lizariw, policja polska przetrząsnęła siedzibę klubu rosyjskich emigrantów i uwięziła 20 osób z lepszego towarzystwa rosyjskiego.

Warszawa, 6-go maja. Na granicy polsko-litewskiej odbyła się wymiana politycznych jeńców polskich i litewskich, według umowy ustalonej na zjeździe w Królewou.

Warszawa, 7-go maja. Zmarł tu nagłe na atak sercowy w czasie koncertu, który sam wydawał sławny muzyk i kompozytor, Wertheim.

Paryż, 7-go maja. — Bawi w Paryżu uroczyste podejmnjany i wityany zastęp 200 polskich harcerzy. Dzisiaj rano zwiędli polscy skauci grób nieznanego żołnierza, na którym złożyli wieńiec z kwiatów.

Moskwa, 7-go maja. — Poseł rosyjski w Warszawie Bogomolow, skierował do polskiego ministerium spraw zagranicznych notę, w której energicznie protestuje przeciw ostatniemu zamachowi na życie Lizarijewa reprezentanta handlowego sowietów w Warszawie. — Poseł sowietów w Warszawie wysłał drugą notę do polskiego ministerium spraw zagranicznych w której protestuje przeciw obojętności władz polskich wobec organizacji emigrantów rosyjskich, a których ofiarami pada wielu przybyszów z Rosji (bolszewicy — żydów. Przep Red)

Berlin, 7-go maja. — No-

ta sowietów do Polski, której tekst urzędowy podaje telegraficzna agencja amerykańska «United Press», jest protestem przeciw bierności władz polskich wobec rosyjskich terrorystów. W nocie tej sowiety zastrzegają sobie «prawo» odpowiedniego postępowania w przyszłości.

Warszawa, 8-go maja. Potwierdziły się nadeszłe wiadomości, że na granicy rosyjskiej przyszło wczoraj do grofnych zatargów między pograniczną strażą polską a rosyjską. Rosyjscy strażnicy rzucali granatami ręcznymi na polaków i dwóch z nich zabił a kilku zranił. Zatarg ten będzie miał z pewnością następstwa dyplomatyczne.

Berlin, 8-go maja. — Donoszą ze Lwowa, że ludność polskiego Wołynia jest bardzo zaniepokojona pewnymi zjawiskami pochodzenia wulkanicznego, które zauważono w pobliżu Dubna i Włodzimierza Wołyńskiego gdzie pojawiają się głębsze pęknięcia (rysy) ziemi z których płynie gorąca woda. W pobliżu Dubna oddają lekkie trzęsienie ziemi. (Przyp. Red: W Polsce nie może być wulkanicznych trzęsień ziemi, tylko tak zwane geotektoniczne które polegają na tem, że ziemia oziębliając się coraz więcej kurczy się i powoduje przesunięcia i lekkie wstrząsy w układzie warstw ziemi.

Towarzystwo «Oświaty ludowej na kol. S. Kandydy» urządziła dnia 13-go Maja b.r. obchód rocznicy Konstytucji 3 Maja, na który usmy zaszczyt zaprosił Szanowne Towarzystwo polskie i Szanownych rodaków. Zarząd.

ZWIĄZEK AMATORÓW SCENY

przy Związku Polskim. Na zebraniu «Związku Amatorów Sceny przy Związku Polskim» w dniu 17-go kwietnia b.r. został założony «Chór Świąteczny» pod dyrekcją p. Henryka Kłecińskiego. Wszyscy członkowie chcą należnie do chóru, mogą się zapisać w Związku Polskim w dni prób we wtorki i piątki poświety od 8-mej godziny wieczorem.

Sekretarz: Piotr Flouk

Dom murowany do wynajęcia.

Rua Prudente Moraes 80, Curitiba.

Informacje udzela się: Rua Voluntarios da Patria 65

Pieniądze

ciężko zarobione nie wolno Wam lekko wyrzucić. — Przed zakupieniem Ubrania lub Kapelusza odwiedźcie nasz sklep, a przekonacie się, że sprzedajemy najtaniej.

„A Selecta“

Praca Municipal N. 27, dawniej 61 A.

Kilkaset SZTUK TEATRALNYCH

dla teatrów amatorskich (dzieci dla teatrów młodzieżowych) i modelów nadeszły we wielkim wyborze do «Oświaty», gdzie po niskich cenach można je zakupić. Szukaj tych się nie wypóźniaj ani nie wstydź na okaz na prowincji; wybory i zakupu na gotówkę można dokonać na miejscu w Kurtybiel.

RODACY!

Każden ciężko zarobiony przez Was grosz wydajcie z rozmysłem! Jeżeli musicz nabyć ubranie zgłoszcie się na

Rua Barão do Rio Branco 80 „Tinturaria Vienna“

Po polsku przywitają Was. Po polsku Was obsłużą. Mam na składzie wielki wybór ubrań, marynarek (paleto) po cenach wyjątkowo niskich. — PRZYJŹDZIE A PRZEKONAOCIE SIĘ! Przyjmujcie się do prania i farbowania materjału, ubrania i futra wszelkiego gatunku.

Seweryn Kryński.

Gospodarze! USPULUN jest znakomitym środkiem zabijającym u zboża szkodliwe zarazy. Używajcie USPULUNU a przekonacie się że grosza nie wyrzucicie za darmo.

Gospodarze! SIARCZAN WĘGLA (sulfureto i bisulfureto de carbono puro) jest skutecznym środkiem, aby wszystkie zboża nasze zabezpieczyć i uchronić przed toczeniem przez robactwo.

Gospodarze! WSZYSTKIE ZBOŻA NALEŻY ZAPRAWIAĆ, A WIĘC PSZENICĘ, ŻYTO, KUKURYDZĘ FIZON i t. d.

Uspulun i Siarczan węgla nabyć można we firmie:

CASA HACKRADT
CURITYBA RUA 15 DE NOVENBRO N 96 Caixa p. 420

Açosmalte

Naczynia z żelaza, emaljowane wewnątrz na szaro. Są to jedyną naczynia które opierają się niszczącej sile ognia nawet przy smażeniu potraw.

nie rozbijają się, nie pękają, ani nie kruszą się emalja.

Przy gotowaniu nie przysypują się żyz ani inne potrawy. Naczynia te lane z żelaza, emaljowane, są z tego powodu godne polecenia, że są ekonomiczne, trwałe i higieniczne — Specjalne korzyści z użycia naszych garnków: Praktyczność, odporność na ogień, nadają się też dla kolony, bo są bardzo tanie i trwalsze niż jakiegokolwiek inne.

Garnki AÇOSMALTE są lepsze od garnków cynkowych.

Garnki te są do nabycia we wszelkich lepszych sklepach Brazylii. Fabrykuje je garnki firma: **Industrias Reunidas „ALBA” S. A. -- Rio** Uważajcie na zieloną markę znajdującą się w każdym garnku, oraz na wybitą markę Alba znajdującą się pod dnem garnka

Potrzeba zaraz dwóch dziewczyn i kuchni. Wskazuje się bardzo tanie kapelusze damskie. Rua Pedro Ivo 89, piętro.

KOESPONDENCJE.

WYSTAWA PRZEMYSŁOWO-ROLNICZA W PORTO UNIÃO

Za staraniem zarządu municypalnego została zorganizowana dnia 3-go b. m. otwarta wystawa przemysłowo-rolnicza w mieście Porto União, Santa Catharina. Na inaugurację przybyli Dr. Adolf Konder prezydent stanu, prezydent Trybunału i kongresu, sekretarz spraw wewnętrznych sąsiadłego stanu oprócz wielu innych gości. W wystawie tej bierze udział także municypjum União do Victoria. Wielu z naszych rodaków zamieszkałych w pobliżu wspomnianych miast wysłało okazy swych produktów.

Przyniesiono do większego zalety wystawy także zarządzenie dyrekcji kolejowej, São Paulo — Rio Grande, redukujące o połowę w czasie trwania wystawy cenę przejazdu pierwszą klasą (tam i z powrotem) jako też przeszli produkty przeznaczonych na nią. Podobne rozporządzenie dała też dyrekcja Lloyda Parańskiego odnośnie do przejazdu i transportu na lego statkach na rzecze Iguaçu i między Porto Amazonas i Porto União. Wystawa trwać będzie do końca maja. W. K.

Do Szanownej Redakcji »Ludu«. W dniu 3-go maja br. otwarto na przeciąg 10 dni w Porto União **Wystawę Rolniczo-Przemysłową**. Otwarcia dokonał prezydent Sta. Catharina Dr. Adolf Konder w obecności członków rządu stanowego, przedstawicieli municypalium i licznych gości. Po krótkim przemówieniu przecięto wstęgę. We frontowym pawilonie widziano przeważnie wytwory przemysłowe. Wystawiono: koszykarstwo, stolarsztwo meblowe i budowlane, stolarsztwo, szewstwo, perukarstwo, przetwórstwo domowe: owoce — wino, miód, woski i zółce. Na długiej ścianie prezentowały się ładnie malowane i wyszywane obrazy szkoły siostrz. z Porto União. Uwagę wszystkich zwracał aparat

do mierzenia ciśnienia wody i powietrza, rodzaju Andrasiego (oddół do opatentowania).

Rolnictwo we własnym pawilonie pokazało wszelkie rośliny uprawiane i dzikie, rosące w okolicy, oraz kilka pługów. Ładnie byłarobiony ul systemu Lewickiego przez kol. Dobrowskiego.

Kolonja Santa Cruz w osobnym budynku przedstawia swój rozwój, i co i ile dzisiaj wytwarza. W sąsiednim umieszczono wyroby tytoniowe i próbki drzewa. W środku w tym były produkty rolne, w 60% kolonistów polskiego pochodzenia. Ładny pawilonik mieścił okazy ze stanu Parana. przeważnie rolnicze. Atrakcją dla zwiedzających stanowiła praca przy wazetacie polskiej kłozki z **Cruz Machado**. Ogładano też ozery lihe konie, kilka okazów kur, zwierzęta dzikie. Żywe i wypchane.

Celność robila dośw miła wrażeń pokazano rozwój pracy w rolnictwie i przemysłu. Uzestawiono w Wystawie jako wystawców zwiedzających z bliższej i dalszej okolicy wskazując, że społeczeństwo interesuje się postępekem kultury, że pragnie dalszego rozwoju, jest to zarazem kontrola i dumą dokonaniem dzieła, a drogą wskazaniem i bodźcem do dalszej postępowej pracy.

Dzieńnie tylko wyglądało sprytnie zamaskowane okazywanie niemczynny. Wszak nie urzędził tego żaden związek niemiecki tylko rząd, a wystawcami byli tylko czesiołowo kolonistów niemieckiego pochodzenia. Niepotrzebne były te napisy w języku niemieckim i umieszczenie standardu dawniej Rzeczy Niemieckiej (czarno białe — czerwone) obok sztandaru Brazylii.

Okazy polskiej pracy świadczą dobitnie o tem, że do rozwoju kultury tu w Brazylii przyczynili się ludzie Polacy. Tam mogłyby dobrze służyć niemieckim i polskim, a także i inteligencji polskiej od murarzy i kucharzy. Bądźmy dumni z tego osobiście dokonali z dalej dążyć do podniesienia kultury, a owoce pracy okazywać chętnie innym. Dobrze i ładnie

Należenże nasiona dostać można tylko w **POLSKIM SKŁADZIE Nasion**.

Witold Żagołowicz Travessa Zacharias N 5 — Curitiba.

Klinika Chirurgiczna przy ulicy 7 de Setembro N. 69, narożnik ulicy Raticiffe — Telefon N. 448. Cherych zamieszkoanych przyjmuje się na stały pobyt, Nowy aparat Roestgena (stało—X). Spejdzająność: choroby chirurgiczne, kobiece i dróg moczowych. Dr. Antoni Rydygier

Za darmo! Nie kupujcie więcej ka... polszu by

„A Selecta” Praça Municipal 37, dawniej 61 A Iamjce Wam je prawie za darmo podaję najniższe ceny, dotychczas niewydziane w Kurtybie. — Zapamiętajcie N. 37.

Ziemia na sprzedaż. Sprzedaje się ziemia, 2,130 metrów kwadratowych z lasem, domkiem i stodołą 10 minut od cementarza municypalnego. Informacji udziela w ogólnym Hase w Pitarsinho.

Ziemia do sprzedania. Na Contendzie dwa kilometry od kościoła i szkoły jest na sprzedaż 25 i pół akkerów ziemi z lasem herbowym i pinorami; jest to ziemia do sadzenia i pastwisko otoczone płetm drucianym i do tego porządnie zabudowana; ziemia ta leży nad snimym traktem z Keretyby do Lapp. — Najbliższe informacje u Antoniego Wolskiego w k. ulicy SERRINHA.

Prawdziwa ZIEMIA KAWOWA Terra rocha apurada. Kolonizacje się ziemię pod plantacje kawy w rozmaitym rozmiarze przy samej stacji Japrya w cenie 400\$000 za akker. Nabyć możecie otrzymać ziemię w dwóch latach gpijnych w pozostale roku bez żadnego procentu od pozostałości. Klimat bardzo zdrowy. — Ziemia legła bez żadnych intruzów. Wszelkie informacje udziela Antoni Dorabialho — Palmeira — Parana

ADWOKACI Prof. Dr. Fr. R. do Azevedo Macedo Jan Grabski Praça Tiradentes N 52 (nad Księgiarnią). CURITYBA. Dr. James Portugal Macedo Michel Mattar Praça Floriano Peixoto N 63 — PONTA GROSSA.

Koncesjonowane przez Rząd Polski Francuskie Kompanje Okrętowe „Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

PRZEDSTAWICIEL NA PARANE: Pan Teofil G. Vidal Rua São Francisco N 60

PODAJE DO WIADOMOŚCI ZAINTERESOWANYCH POLAKÓW IŻ:

- 1) Kompanja podejmuje się sprzedaży biletów bezprowadno do Polski (do Warszawy, Krakowa, Lwowa, Brześcia, Tarnopola i t. d.) Co tydzień z portu Santos, odchodzi statek do Europy, na którym pasażerowie znajdują **TEOMACZA POLSKIEGO NAJLEPSZE WARUNKI PODROŻY I TROSKLIWA OPIEKĘ** aż do miejsca przeznaczenia. Kompanja załatwia pasażerom wizy transytowe **BEZPŁATNIE**.

- 2) Kompanja podejmuje się sprzedaży tnak zwanych biletów „chamadas” z Polski do Brazylii sprowadzając rodziny osiadłych w Paranie Polaków, **UDZIELAJĄC OPIEKI SAMO-TNIE JADĄCYM KOBIECIOM I DZIECIOM**

We wszystkich sprawach bądź osobiście, bądź listownie zwracać się można do przedstawiciela Kompanji **W JĘZYKU POLSKIM.**

AGENCI FIRMY
Ladisa Bułowski Ponta Grossa — Parana — Praça Beato de Carraua N 4 — Caixa postal 174.
João Szklaniarz — Prudentopolis — Parana — Praça 15 de Novembro 4
Ludovic Hawryluk — Iraty — Parana.
João Zawadzki & Ca — Fluvitopolis — Parana.
Wł. Kacprzak — Rio Claro — Parana.
Kółko Rolnicze, adres Kasztel Zdzibłó — São Mathous — Parana.
Francisco Pasternik — Itayopolis — Alto Paraguassu — Estado Santa Catharina.

UWAGA BARDZO WAŻNA RZECZ

Kto potrzebuje okularów, niech się zgłosi do naszego sklepu, gdzie znajdzie wielki wybór w okularach wykonanych według najnowszej metody w nowoczesnym warsztacie optycznym. Posiadamy specjalny gabinet do badania oczu oraz lachowców do tego.

Badanie darmo. Wyrabia się okulary po cenach niesłychanie niskich.

Roberto Raeder Rua 15 de Novembro N 77 — Curitiba

Najtańszy SKLEP SPÓŁCZYNOWY

wszelkich produktów krajowych i zagranicznych Skład papierosów i cygar. Ma zawsze najładniejsze szacholite wias brazylijskie i zagraniczne. Kupuje i sprzedaje wszelkie produkty krajowe. — Praci najwyższe ceny **FRITZ WINTHERS, Rua José Bonifacio 14, dawniej należał lokal do p. Edmunda Koch.**

Baczność Polacy!

UBRANIE we wszystkich gatunkach możecie najtaniej zakupić tylko w

A Selecta Praça Municipal N 37.

two te roboty nam pójdą, gdy za wsze i wszędzie łącząc nas będzie zgoda, a hasłem będzie: nauka i praca.

Ciekawe rzeczy z Polski

WYROK W SPRAWIE „BUNTU”. Warszawa, 5-go kwietnia. (J) Przed sądem okręgowym w Zamocisku odbyła się rozprawa przeciwko szeregowi oskarżonych osób o eksekucje, jakie się zdarzyły w czasie pogrzebu mieszkanki Zamościa, 4. p. Wilczyńska, należącej do parafii kościoła narodowego.

Tem zajęcia tego był zakaz pogrzebu zwłok zmarłej. Zakaz ten został wydany przez starostę zamociskiego ze względu na fakt że miejscowa gmina tego kościoła nie była wówczas jeszcze zarejestrowana, pogrzeb więc tej oszka, był uważany przez władze kościelne jako za pochód uliczny, na który nie chciały wydać pozwolenia. W dzień pogrzebu, tj. 19 września 1926 r. przed domem zmarłej zebrał się tłum współwyznawców i znajomych. W chwili, gdy karawan z trumną ruszył z miejsca, kierując się w stronę cementarza, kondukt zatrzymał z rozkazu starosty polcański którzy otrzymali rozkaz niedopuszczenia do pogrzebania zwłok nie cementarzu katolickim. Policjanci zaczęli odepierać i zmuszać przystępujące tłumy stać w miejscu. W obronę zwłok stanął tłum, wywołując przytem wałkę dokoła trumny. Wśród bijących i awanturow, kondukt jednak, mimo oporu policyj dotarł do bramy cementarza. W międzyczasie radny miejski Semblak i Jawnik magistratu zamociskiego Nowicki interweniowali u starosty, przedstawiając mu konieczność cofnięcia zakazy tu pogrzebu, gdyż może to doprowadzić do rozlewu krwi. Pod wpływem tego, starosta zakaz cofnął.

Na wzorządzą rozprawy zastąpiło na ławie oskarżonych 14 osób z Malgorzata Michalczakowa i radnym Semblakiem, jako głównymi oskarżonymi w czelo. Rozprawa trwała cały dzień. Po przesłuchaniu dwudziestu kilku świadków, sąd

wydał wyrok, skazujący Michalczakowa na 4 miesiące więzienia, resztę zaś pod sądnych na karę więzienia od 2 miesięcy do 2 tygodni. Radnego Semblaka i siostrę zmarłej Wilczyńskiej, sąd uniewinnił. Wyrok ten sąd umotywowal tem, że gmina nie była jeszcze jednostką prawną, a więc zakaz wydany był przez starostę prawidłowy, a opierający się jemu, występował przeciwko władzy administracyjnej.

ŻEBRAK — BANDYTA.

Z Lublina donoszą: Do gospodarza w kolonji Wyganka, pow. lubuskiego, Szymona Guzy, przyszedł onegdaj nieznaną jakiej osobnik i prosił o posiłek. Guza sądząc, że ma przed sobą żebra, nakarmił go i na pości. Po spożyciu posiłku, rzekomy żebzak wy dobył rewolwer i dał czterzy strzały w stronę gospodarza, który padł trupem na miejscu. Następnie bandyta rzucił się na żonę zamordowanego, która jednak zdążyła uciec do przyległego pokuju i zamknąć drzwi na klucz Napastnik oddał kilka strzałów do drzwi poczem chwyciwszy siekiere, zaczął ją rąbać.

Na wstępnym przez gospodynię alarm, zbiegli się sąsiedzi, na skutek czego bandyta porzuciłszy siekiere i rewolwer, rzucił. Tajemniczego diada bandydy nie zdołano dotychczas ujęć

BESTJALSKI SAMOSĄD.

Do śpiżnicy jednego z gospodarzy we wsi Tarno usłhowano się włamać trzech złodziei. Spostrzeżeni przez sąsiadów gospodarza, zostali pochwyteni przez chłopców i tak strasznie zbiti, że dwóch z nich zmarło. Policja rozpoczęła energiczne dochodzenia celem surowego ukarania uczestników samosądu.

GEOWA PIJAKA MIĘDZY SZTACHETAMI.

Z Sandomierza donoszą: Włościanin Michał Żugała ze wsi Ldrylic, wracając po planam do domu, wsadził głowę między szlachety przydrożnego płotu w tak dziwny sposób, że uduślił się. Dochođenje ustalilo, iż wypadek był wynikiem nadmiernego spożycia alkoholu.

NIEFORTUNNY TOREBATOR Z LIPNIKU.

Wśród plajdy wypadków, jakie z okazji „wesolych Świąt” notowały kroniki policyjne i szpitalne, na uwagę zasługuje następujące zajście we wsi Lipniku koło Sandomierza.

W czasie piątki, znany we wsi ze zrzeczności i nieopieczalności pomysłów „wesolek” Andrzej Witon oświadczył, iż wyżywa na pojedynkę najpotężniejszego byka we wsi Przyprowadzono olbrzymiego buhaja ukraińskiego, którego Witon zaczął drażnić jakimś czerwonym płachłą Zwiernę doprowadzono do pasji rucado się na swego prześladowcę. Witon kilku żręcznymi skokami uniknął niebezpieczeństwa. Wyrotało to olbrzymi aplauz i zachwy wśród zbranych widzów. Wkrótce jednak wódka zamroczyła torebatora, Witon pośliznął się i upadł pod nogi zwiernicy. Byk rozpruł rogami brzuch prześladowcy i zmiażdżył mu szereg.

Pomoc lekarska nie wiele pomogła, bo Witon w kilka godzin po wypadku zmarł wśród strasznych męczarni.

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszają się w »Ludzie».

